2.26 ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්වවිද්‍යාල පුස්තකාලයන්හි එකතු සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති

ඩබ්ලිව්. සී. සුරංගි ප්‍රනාන්දු
පුස්තකාල හා විඥාපන විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය

ABSTRACT

" කිසියම් පුද්ගලයෙක් හෝ සංවිධානයක් මඟින් කිසියම් එක් විෂයක් හෝ පැතුරුණු විෂය සමූහයකට අයත් පොත් පත්ල ලේඛනල තොරතුරු මාධ්‍ය හෝ විද්‍යුත් මූලාශ්‍ර ආදිය එක් රැස් කොට සකසනු ලබන සමස්ත එකතුවක් පුස්තකාල එකතුවක් ලෙස හැඳින්විය හැකි ය."(Encyclopedia of Library and Information Science, 2005). පුස්තකාලයක් විසින් සපයනු ලබන සියලුම සේවාවන්ගේ සාර්ථකත්වය ප්‍රධාන වශයෙන් ම රඳා පවතින්නේ එහි එකතුව මත ය. එකතුවක් යනුවෙන් අදහස් කරනුයේ විශාල එකතුවක් නොව උපරිම අන්දමින් පරිහරණය වන එකතුවකි. එවන් එකතුවක් ගොඩනැංවීම සඳහා පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය තේරීමේ සිට මනාව පවත්වාගෙන යාම දක්වා වූ කාර්යයන් රැසක් පිළිබඳ ඉහළ මට්ටමේ අවබෝධයක් සහ දැනුමක් පුස්තකාලයාධිපති සතු විය යුතු වේ.

විශ්වවිද්‍යාල පුස්තකාලයක් සඳහා සාර්ථක එකතුවක් පවත්වාගෙන යාමට ඊට උචිත එකතු සංවර්ධන ප්‍රතිපත්තියක් අත්‍යවශ්‍යය. එකතු සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති හා මූලධර්ම පුස්තකාලයක් විසින් භාවිත කළ යුතු අත්‍යවශ්‍ය මෙවලමකිග අඛණ්ඩත්වයල ඒකීයත්වය සහ ඵලදායිතාවය සුරකෙන පරිදි එකතුව ගොඩනැංවීමට නියමුවක් ලෙස එකතු සංවර්ධන ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියා කරයිග එකතු සංවර්ධන ප්‍රතිපත්තිය සඳහා න්‍යායාත්මක මෙන්ම ප්‍රායෝගික වශයෙන් ද මඟ පෙන්වන මූලධර්ම ඇතුළත් වීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්වවිද්‍යාල පුස්තකාල සඳහා එකතු සංවර්ධනය ප්‍රතිපත්තියක අවශ්‍යතාව මතුකරමින් එකතු සංවර්ධන ප්‍රතිපත්තියක් ගොඩනැංවීම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් දැනට සිදුකොට නැතගගඑබැවින් මෙම ක්ෂේත්‍රය පිළිබඳ පර්යේෂණයක් සිදුකිරීම විශ්වවිද්‍යාල පුස්තකාලයන් හී ප්‍රගතියට හේතු වේ.

මෙම පර්යේෂණයේ දී ප්‍රධාන වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්වවිද්‍යාල පුස්තකාල, පුස්තකාලයාධිපතිවරුන් හා විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් යොදා ගනිමින් ගුණාත්මක හා ප්‍රමාණාත්මක අධ්‍යයනයක් සිදු කරන ලදී. විශ්වවිද්‍යාල පුස්තකාලයට නිශ්චිත එකතු සංවර්ධන ප්‍රතිපත්තියක් ගොඩනැංවීමේ දී සැළකිය යුතු මූලිකාංග ඔස්සේ මෙම ගවේෂණය සිදු විය. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස සමීක්ෂණල ප්‍රශ්නාවලී හා පුද්ගල හමුව තුළින් දත්ත රැස්කරන ලදී.

දත්ත විශ්ලේෂණයේ දී අනාවරණය වූ ප්‍රධාන කරුණ නම් ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්වවිද්‍යාල පුස්තකාල සඳහා නිශ්චිත එකතු සංවර්ධන ප්‍රතිපත්තියක් නොමැති බවයි. එබැවින් ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්වවිද්‍යාල පුස්තකාල සඳහා එකතු සංවර්ධන ප්‍රතිපත්තියක් අත්‍යවශ්‍ය බව පැහැදිලි විය. මෙම අධ්‍යයනය මඟින් විශ්වවිද්‍යාල පුස්තකාල සඳහා ඊට සුදුසු එකතු සංවර්ධන ප්‍රතිපත්තියක් නිර්මාණය කිරීම සිදුකර ඇත. එය ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්විද්‍යාල පුස්තකාල එකතුව ගොඩනැංවීම සඳහා පිටුවහලක් වනු ඇත.

ආශ්‍රිත මූලාශ්‍ර

1. Encyclopedia of Library and Information Science (2005), Anmol publications, New Delhi, p.590